

Je ME/CFS psychosomatické onemocnění?

Odpověď na tuto otázku je jednoduchá:

ME/CFS není psychosomatická nemoc

Podle Mezinárodní klasifikace nemocí Světové zdravotnické organizace (ICD-10 a nové ICD-11) se jedná o neurologickou chorobu. (1)

Podle zprávy amerického Institutu medicíny (nyní Národní akademie medicíny) z roku 2015 se jedná o vážné, chronické, multisystémové onemocnění, které postihuje zejm. nervový, imunitní a endokrinní systém. (2)

Chceme-li zjistit, odkud se vzaly pochybnosti o podstatě ME/CFS, musíme trochu nahlédnout do historie, protože některé její pozůstatky negativně ovlivňují péči o miliony lidí s ME/CFS dodnes.

Myalgická encefalomyelitida (ME), později označovaná jako chronický únavový syndrom (CFS) byla od začátku chápána, díky své podobnosti s poliomyelitidou, jako fyzické či biologické onemocnění. Až v roce 1970 navrhli dva psychiatři z Velké Británie (McEvedy a Beard) psychosociální etiologii po svém přezkoumání dokumentace k 15 ohniskům výskytu této choroby, aniž by však přitom viděli jediného pacienta. Svoji teorii epidemické hysterie opírali o vyšší míru výskytu nemoci u žen a o nedostatek důkazů o organickém poškození centrálního nervového systému. Na tomto základě doporučili, aby se onemocnění přejmenovalo na "myalgii nervosa". (3)

Přestože byla tato teorie obratem vyvrácená, dodnes je psychosociální model udržovaný v „kurzu“ skupinou vlivných britských lékařů, kteří do zdravotní péče o pacienty s ME/CFS ve Velké Británii prosadili kontroverzní psychoterapie zahrnující terapii postupným zvyšováním cvičební zátěže (GET) a kognitivně behaviorální terapii (KBT), jež speciálně vyvinuli pro tuto nemoc. (4) O účinnosti obou těchto terapií neexistuje dostatečný vědecký důkaz, jak potvrzuje např. americká Agentura pro výzkum a kvalitu zdravotní péče (AHRQ). (5) Existují také pochybnosti o bezpečnosti, co se týká GET. (6) Britské národní Klinické pokyny pro ME/CFS ([NICE 2007](#)), které doporučují používání obou terapií, jsou momentálně v procesu aktualizace. Její dokončení je hlášeno až na rok 2020. Zatím se nadále oficiálně používají. (7)

Zajistit, aby byl přezkum směrnice NICE transparentní a příslušná komise byla skutečně nezávislá a nepředpojatá, je velmi důležité pro nemocné po celém světě, protože britský přístup ovlivňuje péči o pacienty s ME/CFS i v dalších zemích. Dne 24. ledna 2019 se o tomto problému debatovalo v hlavní komoře britského parlamentu. Poslanci jednomyslně vyzvali vládu k podpoře zastavení léčby ME/CFS pomocí terapií GET a KBT. (8) Při procesu

rozhodování o tom, jaké léčby a terapie nemocným přináší úlevu se v případě ME/CFS bohužel zcela potlačil hlas pacientů, kteří od samého vydání klinické směrnice NICE upozorňují na to, že mnohým z nich GET způsobilo vážné a dokonce v některých případech i trvalé zhoršení zdravotního stavu, ve výjimečných případech s fatálními následky. (9) Opomíjet hlas pacientů je nepřijatelné u jakéhokoliv onemocnění.

Jasnou odpověď na naši úvodní otázku nám poskytne také prof. MUDr. W. Ian Lipkin, ve svém stanovisku publikovaném na oficiálních webových stránkách Columbia University:

„Naše výzkumy vzorků krve, mozkomíšního moku, slin a stolice za použití nejmodernějších metod, které zahrnují sekvenování mikrobiálních genů, metabolomiku, proteomiku a imunologické profilování potvrzují, že pacienti s ME/CFS mají biologické odchylky, které nelze charakterizovat jako psychosomatické.

Výbory svolané Národní akademii věd, Národním ústavem zdraví, Centrem pro kontrolu a prevenci nemocí rovněž dospěly k závěru, že ME/CFS není psychosomatická nemoc.“ (10)

MUDr. W. Ian Lipkin je profesorem neurologie a ředitelem Centra pro infekce a imunitu na Columbia University v New Yorku. Je nositelem prestižních vědeckých ocenění. V roce 2014 obdržel Mendelovu medaili, jejíž někteří nositelé se později stali také laureáty Nobelovy ceny. Prof. Lipkin se specializuje na infekční nemoci. Se svým týmem objevil rekordní počet nových virů, a to především pomocí metod molekulární biologie. Známá je zejména jeho práce na viru SARS a západonilském viru, který způsobuje západonilskou horečku. Jako objevitel cca 500 infekčních činitelů si získal přezdívku "lovec virů."

Zdroj:

- 1) Světová zdravotnická organizace, desátá a jedenáctá revize Mezinárodní klasifikace nemocí 2018, online: <https://icd.who.int/>
- 2) Institute of Medicine 2015, online: <https://www.nap.edu/read/19012/chapter/2#5>
- 3) Institute of Medicine 2015, online: <https://www.nap.edu/read/19012/chapter/4#28>
- 4) Tuller D., 2011 – 2019, Virology blog Vincenta Racaniello Ph.D., profesora mikrobiologie a imunologie na lékařské fakultě Columbia University, online: <http://www.virology.ws/mecfs/>
- 5) AHRQ, Diagnosis and Treatment of Myalgic Encephalomyelitis/Chronic Fatigue Syndrome, 28. 7. 2016, online: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK379582/>
- 6) Vink, M, Vink-Niese, A, Graded exercise therapy for myalgic encephalomyelitis/chronic fatigue syndrome is not effective and unsafe. Re-analysis of a Cochrane review, Health Psychology Open 01 July 2018: Volume: 5, issue: 2, DOI: [10.1177/2055102918805187](https://doi.org/10.1177/2055102918805187)
- 7) CFS/ME: Diagnostika a péče, Klinická směrnice [CG53], © National Institute for Health and Clinical Excellence 2007, online: <https://www.nice.org.uk/guidance/CG53>
- 8) Myalgická encefalomyelitida: Léčba a výzkum – Debata v hlavní komoře britského parlamentu, 24. 1. 2019, online: <http://bit.ly/2Ua6D36>
- 9) Myalgická encefalomyelitida: Léčba a výzkum – Debata britských poslanců ve Westminster Hall, 21. 6. 2018, online: <https://goo.gl/7p8E9N>, (Liz McInnes, <https://goo.gl/QuLZ6a>, <https://goo.gl/yQ7eGa>)
- 10) Lipkin W.I., Columbia University, 18. 10. 2018, online: https://www.mailman.columbia.edu/sites/default/files/pdf/mecfs_statement_10-18.pdf

